

www.foaia.hu

foaia@foaia.hu

www.facebook.com/foaiaromaneasca

Preț: 300 de forinți
Cu abonament: 130 de forinți

FONDAT ÎN 1951

FOAIA românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

ANUL LXX NR.14

Vineri,
3
APRILIE
2020

Noi restricții
în Ungaria,
cauzate de Covid-19

(Pagina 3)

Învățământ românesc
la distanță
pentru toate generațiile

(Paginile 5, 6, 7 și 8)

Slujbă de priveghere
pentru încetarea epidemiei
de coronavirus

(Pagina 12)

Calendar ortodox

6 aprilie, luni, Sf. Mc. Irineu, Ep. de Sirmium; Sf. Eutihie, Patr. Constantinopolului; Sf. Cuv. Platonida; Sf. Cuv. Grigorie Sinaitul și Platonida (Post)

7 aprilie, marți, Sf. Mc. Gheorghe Mărturisitorul, Ep. Mitilenei; Sf. Mc. Caliope, Achilina și Rufin diac. (Post)

8 aprilie, miercuri, Sf. Ap. Irodion, Agav, Ruf, Flegon, Asincrit și Hermas (Post)

9 aprilie, joi, Sf. Mc. Eupsihie din Cezareea; Sf. Mc. Vadim arhim. (Post)

10 aprilie, vineri, Sf. Mc. Terentie, Pompie, African și Maxim; Sf. Mc. Dima (Post)

11 aprilie, sâmbătă, (+) Sf. Ier. Calinic de la Cernica, ep. Ramnicului; Sf. Sfințit Mc. Antipa; Sf. Cuv. Trifina (Sâmbăta lui Lazăr – Pomenirea morților) (Dezlegare la ulei și vin)

12 aprilie, duminică, (+) Sf. Mc. Sava de la Buzău; Sf. Ier. Vasile Mărturisitorul; Sf. Antuza (Denia Sf. și Marii Luni). (+) Intrarea Domnului în Ierusalim (Duminica a VI-a din Post – a Floriilor)

Grădinița din Micherechi va avea un nou administrator

În cadrul unei ședințe consultative cu consilierii locali, Primăria din Micherechi a decis săptămâna trecută predarea dreptului de administrare a Grădiniței Românești din localitate pentru Autogovernarea Românească din Micherechi. Argumentul acestei schimbări este că în acest fel grădinița ar fi într-o situație mai avantajoasă din punct de vedere financiar. „Sperăm în susținerea și răspunsul pozitiv al Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria și vom putea preda această grădiniță autogovernării românești din localitatea noastră”, ne-a spus primărița Margareta Tat, amintind că pentru a duce la bun sfârșit această schimbare este nevoie și de acordul AȚRU. **E.Ș.**

Omul săptămânii

Paul Goma

Pe 25 martie 2020 a murit, la Paris, scriitorul și luptătorul anticomunist român Paul Goma. Acesta era internat la spitalul La Pitié Salpêtrière, în urma constatării infectării cu virusul ucigaș.

Paul Goma s-a născut la 2 octombrie 1935, în satul Mana, județul Orhei, din Basarabia, unde părinții săi erau învățători. Tatăl său a construit, împreună cu oamenii din sat, școala care

avea într-o latură locuința învățătorilor cu celebrul calidor (coridor, galerie), evocat în romanele autobiografice ale lui Paul Goma.

După cedarea Basarabiei fostei URSS, Paul Goma s-a mutat cu familia în România. Fiind elev la Liceul „Gheorghe Lazăr” din Sibiu, a fost exmatriculat, pentru că susținuse în școală cauza unor persoane anchetate pentru anticomunism. A reușit totuși să termine Liceul „Radu Negru” din Făgăraș, în 1953. În 1954 a început Institutul de Literatură și critică literară „Mihai Eminescu” din București. În perioada studenției a fost arestat și condamnat (martie 1957) la doi ani de închisoare corecțională, pentru „tentativă de organizare de manifestație ostilă”, ca urmare a solidarizării cu evenimentele din Ungaria, din noiembrie 1956, și a protestelor împotriva impunerii limbii ruse ca limbă obligatorie în școli. A fost eliberat în 1958, după o perioadă de detenție la închisoarea Malmaison (București), Penitenciarul Jilava și Gherla. După anii de închisoare, în 1958 a fost trimis în Bărgan, cu domiciliu obligatoriu în satul Lățești, raionul Fetești, unde a stat până în 1962.

O perioadă a fost muncitor necalificat, fotograf ambulant, trompetist, tehnician, iar în iunie 1965 și-a reluat studiile la Facultatea de Filologie a Universității din București, pe care însă le-a abandonat.

În noiembrie 1977, lui Paul Goma i-a fost retrasă cetățenia română, astfel încât scriitorul a plecat în Franța, unde s-a și stabilit definitiv împreună cu familia. Aflat în Franța, Goma a refuzat în 1980 oferta de a primi cetățenia franceză.

După Revoluția din 1989, a început să-și publice cărțile și în țară. A scris peste 40 de volume (romane, mărturii, dialoguri, jurnal, articole) în limba română, care au fost traduse și în limbile franceză, germană, olandeză, suedeză, italiană. Eugen Ionescu l-a numit pe Paul Goma ca fiind un „Soljenițin al României”.

Parastas amânat din cauza pandemiei de coronavirus

Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria anunță într-un comunicat cu tristețe că parastasul fostului președinte al AȚRU, Tiberiu Juhász, se amână pentru o dată ulterioară. „Anul acesta, în data de 21 martie, s-a împlinit un an de la trecerea la cele veșnice a celui care a fost președintele Autogovernării pe Țară a Românilor din Ungaria, Tiberiu Juhász. Conducerea AȚRU alături de familie a inițiat ridicarea parastasului de un an, în Catedrala Ortodoxă Română „Sf. Nicolae” din Iula. Acesta a fost amânat însă datorită situației de criză, instaurate din cauza pandemiei de coronavirus. Data oficierii parastasului se va comunica ulterior.”

Troiță nouă în cimitirul din Cenadul Unguresc

Alături de crucile mormintelor, care pecetluiesc simbolic „închiderea porților dintre lumi” ale celor decedați, în cimitirul ortodox din Cenadul Unguresc a fost așezată o cruce la intrarea pe alea principală. Crucea a fost ridicată de către Gheorghe Popa din Cenadul Unguresc, în colaborare cu parohia și autogovernarea românească din localitate. Sfințirea noii cruci, care a fost amplasată în locul unei alte cruci de lemn distrusă de vreme, va fi sfințită de către pr. Aurel Becan de Florii, sârbătoarea Intrării Domnului în Ierusalim, pe 12 aprilie 2020. **A.B.**

Poza săptămânii

Pe copertă: Păpădii / Sursa foto: Internet

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaia românească aparține autorilor. Foaia românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Noi restricții în Ungaria, cauzate de Covid-19

În perioada 28 martie–11 aprilie 2020, circulația persoanelor este restricționată pe întreg teritoriul Ungariei, din cauza epidemiei de coronavirus. Timp de două săptămâni, părăsirea locuinței nu va fi posibilă decât pentru activități profesionale sau aprovizionarea pentru acoperirea necesităților de bază, a anunțat prim-ministrul Orbán Viktor vineri, în emisiunea „Bună dimineața, Ungaria!” a postului de radio Kossuth, după ședința de dimineață a corpului operațional responsabil de protecția împotriva infecției cu coronavirus, relatează agenția de știri MTI.

Orbán a calificat această măsură rațională și proporțională, semnalând faptul că decizia a fost luată pe baza unor exemple străine și că soluția ungară are la bază în primul rând cea a Bavariei, dar este puțin mai riguroasă.

Se va încerca separarea „suportabilă” a vârstnicilor periclitați de generațiile mai tinere, astfel încât pentru magazinele de alimente, drogheriile, farmaciile care rămân deschise în continuare, se va introduce o regulă specială, în temeiul căreia aceste locuri să fie frecventate între orele 9–12 doar de persoanele peste 65 de ani. Între orele menționate, persoane de alte vârste nu vor putea intra în aceste magazine.

Nerespectarea dispozițiilor este calificată drept contravenție, însă premierul a cerut polițiștilor să nu impună regulile cu forța, ci să ajute oamenii în respectarea lor. A atras atenția că nu este vorba de o interdicție de ieșire, pentru că în cazul unei asemenea măsuri „nici musca nu ar putea zbura”. A mai adăugat că ar dori să evite crearea în Ungaria a unei situații în care se impun restricții care ar face viața aproape imposibilă.

În ceea ce privește situația din domeniul sănătății, Orbán Viktor a explicat: obiectivul este, acum, încetinirea răspândirii infecției și nu de a „ucide” virusul, din moment ce pentru asta ar fi necesar un vaccin. Premierul a mai spus că aproximativ 80% dintre oameni sunt doar purtători și aproape că nici nu își dau seama că au avut virusul. Totodată un procent de 15–20% se îmbolnăvește și prezintă simptome. Dintre acești oameni – calculat la ansamblul populației din Ungaria, ar fi vorba de aproximativ două milioane de persoane – o mare parte are nevoie și de tratament spitalicesc. Vârstnicii și cei care au deja alte boli ar putea avea nevoie și de îngrijire intensivă, iar dacă răspândirea infecției nu poate fi încetinită, toți acești oameni pot avea nevoie de îngrijire în același timp, iar sistemul medical din Ungaria nu ar rezista acestui lucru.

In memoriam dirijorul Gheorghe Flueraș (1931–2020)

Zilele trecute s-a stins din viață maestrul *Gheorghe Flueraș* din Arad, cunoscut și îndrăgit de mulți români din Ungaria, acesta fiind decenii de-a rândul profesor de muzică la mai multe școli românești din Ungaria, dirijorul corurilor românești din Chitighaz și Bătania, fondatorul și dirijorul Corului „Pro Musica” din Jula.

„Gheorghe Flueraș a fost așezat la loc de veci pe 28 martie, în cimitirul din cartierul Grădiște din Arad”, ne-a informat dirijorul actual al corului julan, discipolul domnului Flueraș, Ștefan Adrian Bughi, adăugând: „Ne-am înțeles cu domnul Ștefan Oroian că dacă trece această pandemie și ne ajută Dumnezeu să facem un parastas pentru maestrul Flueraș și poate chiar să facem o vizită cu coriștii julani la mormântul lui din Arad.”

Gheorghe Flueraș s-a născut pe 27 februarie 1931, în cartierul Grădiște din Arad. La doar trei ani a rămas orfan de mamă și la 17 de tată. Dar la vârsta adolescenței, orientarea sa era precisă: muncă severă și sistematică – se arată într-o evocare despre maestrul Flueraș publicată pe aradon.ro.

În anul 1943 s-a înscris la concursul de admitere de la Liceul Industrial „Aurel Vlaicu” Arad, reușind al doilea. Însă tehnica și tehnologia metalelor nu au fost chemarea sa. Ci alta: pasiunea

și predilecția pentru catedră și în mod deosebit, pentru muzică. Astfel s-a transferat la Școala Normală de Învățători „Dimitrie Țichindeal”, frecventând în paralel și cursurile Școlii Populare de Artă, studiind disciplinele canto, dirijat și pian, precum și instrumentul fagot. Tenor veritabil, bun și puternic s-a înscris în anul 1964 la Conservatorul „Ciprian Porumbescu” din București, la secția pedagogie-dirijat în care a dobândit calitatea de dascăl și dirijor.

După absolvirea institutului superior, a fost încadrat la orchestra simfonică ca și fagotist și corist, timp de 35 de ani, concomitent fiind și dirijorul mai multor formații corale de amatori din municipiul și județul Arad, printre care Corul „Emil Monția” Arad, „care a fost și rămâne viața mea”. Între 1980–1991 a fost directorul Filarmonicii de Stat Arad.

Maestrul Gheorghe Flueraș este cunoscut, admirat și foarte apreciat și pentru ceea ce a făcut în Ungaria, deoarece încă din anii 1970 a ajutat instruirea corului bărbătesc de la biserica ortodoxă din Chitighaz, alături de Ioan Poptilican, apoi timp de peste 25 de ani a condus corurile „Pro Musica” din Jula și „Viva la Musica” din Chitighaz, a activat ca profesor de muzică la Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula și la Catedra de limba română a Universității din Seghedin. A publicat cărți de cântece și jocuri populare românești (Budapesta, 1979), culegere de cântece pentru elevii de limba română, an I și II (Budapesta, 1993, cânt și muzică, 1990).

Veșnică să-i fie amintirea!

Dumnezeu să-l odihnească în pace!

A.B.

Confruntă fricile: „Nu te teme!”

Geneza 26:24-28

Domnul i S-a arătat chiar în noaptea aceea și i-a zis: „Eu sunt Dumnezeul tatălui tău, Avraam; nu te teme, căci Eu sunt cu tine; te voi binecuvânta și îți voi înmulți sămânța, din pricina robului Meu, Avraam”.

Isaac a zidit acolo un altar, a chemat Numele Domnului și și-a întins cortul acolo. Robii lui Isaac au săpat acolo o fântână. Abimelec a venit din Gherar la el, cu prietenul său, Ahuzat, și cu Picol, căpetenia oștirii lui. Isaac le-a zis: „Pentru ce veniți la mine, voi care mă urâți și m-ați izgonit de la voi?”

Ei au răspuns: „Vedem lămurit că Domnul este cu tine. De aceea zicem: »Să fie un jurământ între noi, între noi și tine, și să facem un legământ cu tine!«”.

Prezența lui Dumnezeu provoacă întotdeauna teamă oamenilor. Domnul, deoarece cunoaște emoțiile și sentimentele noastre, știe acest lucru și de aceea în întâlnirile de gradul O dintre îngeri și oameni, dar și între Dumnezeu și oameni se folosește această expresie „nu te teme”! Este o formă de încurajare. Se spune că această formulă este folosită de 366 de ori în Biblie, ceea ce înseamnă o încurajare pentru fiecare zi a anului.

Cât de privilegiați suntem să avem un Tată atât de sensibil la

emoțiile noastre încât să ne transmită acest mesaj de încurajare în fiecare zi a anului!

Dumnezeu îi dă lui Isaac câteva motive pentru care să nu se teamă: El este Dumnezeul tatălui său, Dumnezeu însuși este cu el, Dumnezeu îl va binecuvânta, Dumnezeu îl va înmulți (v. 24). Ceea ce este semnificativ de notat este că oamenii îi declară lui Isaac: „vedem lămurit că Domnul este cu tine” (v.28). Când ești cu adevărat un copil al lui Dumnezeu nu numai că primești încurajare de la Domnul, că auzi din partea Domnului:

„nu te teme și nu te înspăimânta”, dar vei vedea că oamenii vor recunoaște faptul că ești un copil de Dumnezeu și vor căuta bunăvoința ta.

Rugăciune: Dumnezeule mare și atotputernic, îți mulțumesc că îmi permiți să mă apropiu de Tine, cu respect și cu mare emoție. Realizez sfințenia Ta și vreau să-Ți mulțumesc pentru încurajarea ta de a nu mă teme, deoarece nu sunt motive justificate de teamă, atunci când ești lângă mine și când trăiesc în ascultare de Tine. Rostește Tu binecuvântare peste mine și peste familia mea, peste țara mea și peste toți cei dragi, români din diaspora. Mulțumesc frumos, amin!

Remus Runcan

Încercați cu lacrimi

Dumnezeu nu lucrează prin sms-uri sau filmulețe.

Dumnezeu nu lucrează prin amin-uri spuse din vârful buzelor fără acoperire în trăire.

Dumnezeu nu lucrează prin declarații postate pe facebook prin care îi jurăm credință până la moarte.

Dumnezeu nu lucrează prin live-uri în care cântăm, recităm sau predicăm.

Țara e pe butuci. Mor oameni. Mulți credincioși sunt la terapie intensivă cu clipele numărate, în timp ce noi ne lăsăm „provocați” să postăm tot felul de copilării, fotografii, jonglerii sportive sau liste cu filme. Nu mai ispițiți pe Dumnezeu. Pentru numele Domnului, luați viața și necazul în serios. Nu așteptați ca izoleta să ajungă la ușa voastră ca să vă treziți.

Iată cum lucrează Dumnezeu: „Dar chiar acum”, zice Domnul, „întoarceți-vă la Mine cu toată inima, cu post, cu plânset și bocet!” Ioel 2:12

Și ca să nu creadă nimeni că arunc cu vorbe, să știți că toți credincioșii bisericii Renovatio sunt în post, pe rând și rugăciune zilnică de la orele 21.00. Alergăm zi de zi la cei ce sunt izolați și nu au mâncare prin samaritenii noștri dragi.

Rugați-vă cu lacrimi, cu plâns, bocet și post. Nu spuneți: „ne rugăm” și apoi să vă uitați pe facebook sau la televizor.

Nu căutați cuvinte cu care să impresionăm oamenii, ci căutați puterea cu care să mișcăm inima lui Dumnezeu.

Rugați-vă cu lacrimi.

Dumnezeu nu ascultă rugăciunea lipsită de dragoste. Iar dragostea se roagă în lăcrimă.

Cineva îmi va spune: cum să mă rog cu dragoste dacă nu cunosc persoanele aflate în suferință?

Dacă nu știi ce înseamnă dragostea, îți spune Biblia.

Dragostea înseamnă milă.

E destulă suferință, e destulă tragedie ca să ne fie milă de cei ce se sufocă, de cei care au organele blocate și trăiesc doar prin ventilație.

Dragostea înseamnă recunoștință.

Putem respecta jertfa celor care sunt la terapie intensivă, alergarea lor pentru Domnul, cadrele medicale care își pun viața în pericol și să ne rugăm cu dragoste.

Dragostea înseamnă responsabilitate.

Te-a chemat Dumnezeu să trăiești nu doar pentru tine, ci și pentru cei de lângă tine. Azi sunt ei, mâine ești tu și vei auzi: cum ai făcut, ți se va face, cu ce măsură ai cântărit, cu aceeași măsură ți se va cântări. Nimic nu mișcă mai mult inima lui Dumnezeu decât rugăciunea cu lacrimi. E timpul rugăciunii în lăcrimate.

Ne putem trezi?

Florin Ivanovici

Sărman Pământ...

Sărman Pământ, ce jalnic ai ajuns,
Dintre planete ești cea mai de plâns!
De mii de ani în spate ne-ai purtat,
Când oboseai, tu te-ai mai scuturat
Dar niciodată nu te-ai odihnit,
Și ai ajuns de tot să fii trudit...
În timp ce noi mereu te-am exploatat,
Te-am scormonit și te-am modificat...
Iar atmosfera rău ți-o poluăm,
Când în ocean gunoaie aruncăm!...

...
Frumos ai fost dar ai ajuns urât
Căci Diavolul aici a coborât;
Și cu minciuni ușor ne-a înșelat,

Și singuri noi ne-am pus robi sub păcat;
Unii pe alții ne-am vândut ca sclavi
Și am ajuns ca toți să fim bolnavi!
Iar mintea multora s-a pervertit
Și oameni fără frâu au devenit...
Ei, lumea în Sodoma-au transformat,
Iar tot ce era sacru-au profanat;
Au întinat suflete de copii
Și-au scos tot felul de pornografii;
Au inventat mulțimi de dumnezei

Și, fără teamă-au devenit atei.
E stricăciune chiar printre creștini,
Sunt formalști și de mândrie plini!...

...
Sărman Pământ, ne porți pe toți tăcut
Și nu oftezi chiar dacă te-a durut,
Și niciodată tu nu stai din drum!...
Te-am transformat în cimitir acum
Iar viața noastră-a devenit calvar
Căci am ajuns la margine de har...
Iar soarta singuri ne-am pecetluit
Când pe Isus Hristos L-am răstignit!
Chiar de n-am fost la răstignirea Lui,
Nici unul astăzi fără vină nu-i!
Și pentru tot destinul tău cel crunt
Tu nu ești vinovat... sărman pământ!

SB / March 28th, 2020 Sacramento CA

LECȚII LA DISTANȚĂ

Învățământ românesc la distanță pentru toate generațiile

Datorită situației neobișnuite în care ne aflăm zilele acestea din cauza pandemiei de coronavirus, când sunt închise toate școlile și grădinițele din Ungaria, iar copiii stau acasă și învață de la distanță, ne-am gândit să venim și noi, redacția săptămânalului „Foaia românească”, în ajutorul elevilor și profesorilor cu câteva lecții de gramatică, literatură și istorie românească.

În săptămânile următoare, mijlocul ziarului nostru, paginile 5, 6, 7 și 8 vor fi dedicate acestor lecții la distanță. Ne străduim să facem pe placul tuturor generațiilor de copii, de la cei mici,

de grădiniță, până la elevii de școală generală și liceu, dar și pe cel al studenților de la facultăți.

Majoritatea lecțiilor sunt scrise de profesori de la școlile românești din Ungaria. Așteptăm colaborarea oricărui învățător sau profesor, care dorește să contribuie la îmbunătățirea acestor pagini de ziar, care vor sta mărturie despre aceste vremuri nu prea ușoare prin care trecem acum cu toții, mici și mari.

Suntem convinși că scrierile de la mijlocul ziarului nostru vor fi lecturi plăcute și adulților sau oamenilor mai în vârstă, care sunt dornici de a învăța și de a cunoaște lucruri noi. E.Ș.

GRĂDINIȚĂ

Educatore române active în mediul virtual

De mai bine de o săptămână, un grup de educatoare de la grădinița românească din Bătană a creat o pagină de Facebook, cu numele TinoDino, dedicată copiilor care stau acasă zilele acestea. Grupul TinoDino are deja aproape 400 de membri, iar părinții și copiii au primit cu entuziasm acele filmulețe, jocuri, cântecele, povestioare, pe care educatoarele le realizează zi de zi. Echipa de educatoare sunt: *Mihaela Birescu, Anita Kreszta și Karla Cara*, ajutate de *Lucia Crâsta Neducsin*.

„Dragilor dragi,

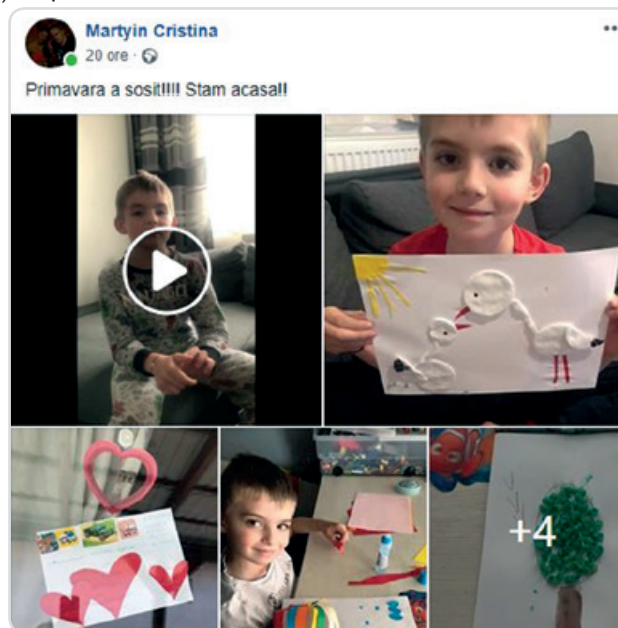
Acest grup este deschis unui nou tip de comunicare cu vizitatorii noștri micuți. Noi postăm zilnic activități, ca într-o grădiniță. Așteptăm cu mult drag lucrările copiilor. Astfel putem ști răspunsurile lor. Vă rugăm pe voi, părinții, să îi ajutați să comunice cu noi, postându-le munca aici. Vă mulțumim și vă pupăm...virtual!

Mihaela, Anita, Ana și Luci tanti”

Majoritatea postărilor de pe TinoDino sunt trilingve, în română, maghiară și engleză. Educatoarele din Bătană speră să le fie de folos prin activitatea lor în mediul online și celorlalte educatoare de la grădinițele românești din Ungaria și nu numai...

Nick așteaptă primăvara cu desene și poezii

Mămica lui *Nicolas Martin* din Micherechi, *Cristina*, a împărtășit cu noi pe Facebook cum se pregătesc ei de așteptarea primăverii, postând câteva poezii de primăvară pe care le învață acasă împreună și câteva tablouri de primăvară. „Stăm acasă și ne bucurăm că suntem împreună”, este mesajul pe care-l transmite tuturor celorlalți părinți și copii.

POEZII de Mihaela Birescu

Dinozaurii

Dinozaurii de fel
Sunt șopârle uriașe,
Copacul e mititel,
Iar ei mari, ca niște case.

Regele tiranozaur,
Agresiv și fioros,
Este șef de dinozauri,
Te-ar mânca până la os.

Brutozaurul vrea plante,
Are burta cât un bloc,
Mănâncă pe saturete
Frunza, cu copac cu tot.
Am să îi rog pe părinți

Să-mi ia un Dino și mie,
Dar, în loc de-unul cu dinți,
L-aș vrea doar de jucărie.

La plăcinte

Diri-duru-doru,
Ni s-a rupt cuptorul.
În el plăcintă era
Și-a venit poliția.
Cuptorul l-am reparat,
Polițistul n-a plecat:
Stă cu ochii țintă
Și-așteaptă plăcintă.

(*Mihaela Birescu* este educatoare la Grădinița Românească „Lucian Magdu” din Bătană)

LECȚII LA DISTANȚĂ

LIMBA ROMÂNĂ

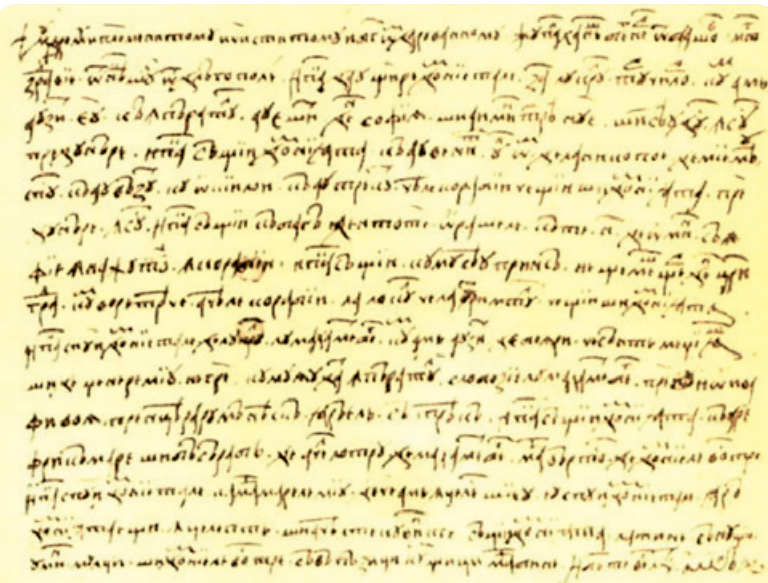
Limba ca instrument de predare a culturii

„A vorbi despre limba în care gândești – a gândi – gândire se poate face numai într-o limbă – în cazul nostru a vorbi despre limba română este ca o duminică.” (Nichita Stănescu). Studiul limbii duce în mod firesc la crearea posibilităților dezvoltării depline a copiilor, le deschide acestora perspectiva unei vieți spirituale bogate. Omul care nu are cuvinte, nu are idei. Un limbaj sărac înseamnă gândire săracă și confuză, simțire săracă și confuză, capacitate creatoare săracă și fără valoare. Predarea limbii române în școală, în învățământul gimnazial sau liceal dezvoltă gustul pentru literatură, formează la elevi posibilitatea de a stabili criterii ferme de selectare a marilor valori, formarea unui cititor de literatură receptiv la valorile artistice, capabil să manifeste un interes viu pentru cunoașterea și însușirea limbii și culturii. Unul dintre obiectivele fundamentale în ceea ce privește studierea limbii române este însușirea și aplicarea normelor de vorbire și scriere corectă a limbii române, folosirea corectă a vocabularului limbii literare, precum și al celui specific profesiei. Se știe că mesajul transmis prin limbaj reprezintă, pe de o parte, aspectul oficial și normativ al limbii, iar pe de altă parte, este expresia individului, a particularului. Subordonarea la stilurile funcționale ale limbii și la normele ei gramaticale și lexicale aduce comunicării corectitudine, precizie și claritate.

Un important punct de reper în istoria culturii și limbii române este un document din anul 1521: Scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung, scris cu litere chirilice, către primarul sas din Brașov, Johannes Benkner, despre un atac iminent al turcilor, acesta fiind cel mai vechi document scris și păstrat până în zilele noastre în românește. Documente scrise în limba română au existat și mai înainte, însă nu ele dețineau ponderea majoritară, deoarece limba slavonă era cea utilizată în redactarea actelor oficiale, în Țara Românească și Moldova. Cu excepția introducerii și a unei scurte propoziții din final, ambele redactate în slavonă, întreaga epistolă a lui Neacșu, datând de aproape 500 de ani, este ușor inteligibilă pentru un român din ziua de azi. Epistola a fost redactată pentru a-l avertiza pe judele Brașovului, Johannes Benkner, cu privire la intențiile războinice ale otomanilor, care, de partea cealaltă a Dunării, se pregăteau să dea năvală în țările române. Conținutul documentului era strict secret, la momentul redactării. Scrisori de avertizare, de tipul celei trimise de către Neacșu din Câmpulung, au fost redactate și de către alți importanți oameni ai vremii, fiind menite să-i pună în gardă pe regii Europei de vest cu privire la pericolul în care se aflau statele de pe cursul mijlociu și inferior al Dunării. De pildă, epistolele pline de îngrijorare ale regelui Ungariei au ajuns până la regele Angliei și la Papa de la Roma. Scrisorile erau, totodată, apeluri de ajutor, de unire în fața primejdiei comune. Printre alte *nestemate* ale scriiturii românești se numără și – *Liturghier* (1508) – carte bisericească ce cuprinde textul și ordinea rugăciunilor și a ritualurilor liturghiei, *Octoih* (1510) – este o carte bisericească destinată cultului ortodox, care cuprinde cântările fiecărei zile din săptămână pe opt glasuri (tonuri), fiecărei săptămâni consacându-i-se succesiv câte un glas și *Evangelier* (1512) – primele cărți bisericești tipărite la Târgoviște de călugărul Macarie în vremea domnitorului Radu cel Mare sau *Învățăturile lui Neagoe Basarab către fiul său Teodosie*, una dintre cele mai vechi capodopere ale literaturii vechi.

Cel mai vechi text în limba română, tipărit exclusiv cu litere latine care s-a păstrat este o Carte de cântece (1570–1573) în care au fost găsite zece imnuri calvine, traduse dintr-un original maghiar mult mai vechi. *Fragmentul Todorescu* are patru file în total și a fost descoperit în ziua de 7 februarie 1911 de Hiador Sztripszky, angajat al Muzeului Național din Budapesta, într-un anticariat din capitală. După descoperire, toate textele au fost achiziționate de bibliofitul român Iuliu Todorescu, iar din acest motiv și astăzi culegerea de cântece este cunoscută sub denumirea de *Fragmentul Todorescu*. Imediat după descoperire, textul a fost editat de Hiador Sztripszky și de filologul român Gh. Alexics în volumul *Szegedi Gergely énekeskönyve XVI. századbeli román fordításban*.

Dr. Szabó Zsolt, lector de limba română, ILR

Fragment din scrisoarea lui Neacșu din Câmpulung

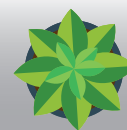

Coperta Liturghierului lui Macarie, 1508

Coperta volumului Szegedi Gergely énekeskönyve XVI. századbeli román fordításban

LECȚII LA DISTANȚĂ

LITERATURĂ

*Interferențe literare maghiaro-române***Mărturii despre români
în Memoriile lui Kemény János**

Kemény János (Ioan Kemény) a fost principe al Transilvaniei în secolul al XVII-lea, între anii 1660–1662. A fost unul dintre cei care au apărat Transilvania de pericolul transformării în pașalâc turcesc. S-a născut la Bichiș (localitate aflată în județul Mureș), în 1607, dintr-o veche familie nobiliară maghiară și a avut parte de o educație severă și elevată. Kemény János a devenit un comandant militar inteligent, un diplomat și politician abil, dar și un atent observator al evenimentelor la care a luat parte și despre care a lăsat o cronică a trei decenii din istoriei Ungariei, precum și o serie de însemnări, de memorii, care cuprind multe referințe la români. Cronicarul turc Evlia Celebi scria despre Kemény că „a fost socotit în timpul vieții ca unul dintre cei mai de seamă bărbați politici ai Transilvaniei”, și că el „cunoștea toate științele filosofice și avea cunoștințe extraordinare și nemaipomenite”. Este foarte posibil ca acest principe al Transilvaniei să fi cunoscut limba română, în memoriile sale apar și unele expresii în românește. Ioan Kemény și-a scris memoriile în anii 1657 și 1658, la Baccisara, în Crimeea, în perioada cât s-a aflat rob la tătari. Memoriile lui Kemény János au fost publicate în anul 1856, de Academia Ungară, cu titlul „Kemény János önéletírása, 1657–1658”. Lucrarea a apărut în română cu titlul „Ioan Kemény, Memorii”, la editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, în 2002, cu un Cuvânt înainte de academicianul Camil Mureșan.

În lucrarea sa, „Istoria românilor prin călători”, istoricul Nicolae Iorga scrie despre Ioan Kemény următoarele: „un general unguresc din Ardeal, care a jucat un rol foarte important pe vremea lui și care, la isprăvitul carierei, a ajuns și prinț al Ardealului (...). E Ioan Kemény, care ni-a lăsat (...) și amintiri privitoare la captivitatea lui la tătari după o expediție la care domnii noștri Gheorghe Ștefan, urmașul lui Vasile Lupu, și acel Constantin Basarab, au participat și ei”. Istoricul român mai scrie că Ioan Kemény a luat parte la căsătoria fetei celei mai mari a lui Vasile Lupu, Maria, cu un prinț polon-lituanian. „Invitația de căsătorie ni s-a păstrat (...). E datată 1 noiembrie 1644, iar nunta a avut loc la 5 februarie 1645”. Kemény pornește din Ardeal spre Iași cu o delegație numeroasă. Este impresionat de luxul de la curtea lui Vasile Lupu. „Erau multe veșminte ornamentate cu blană de nevăstuică, de răs, veșminte cu mătase; mese mari și îmbelșugate, la mesele tuturor participanților de vază mâncare proaspătă în gen polonez (...) în summa un fast mare, lume multă de amândouă părțile nu cu barbarie de țărani valahi, ci cu aranjamente creștinești ca la regi. (...) înainte de a ne așeza la masă s-au încins la dans valah 50 sau 60 de doamne nobile, de fete, prinzându-se de mână și dansau când în cerc, când în lung; aveau niște veșminte foarte nouă”. În ce privește ceremonia cununiei religioase, principele maghiar scrie că a fost oficiată de unul dintre cei mai însemnați clerici ai românilor din toate timpurile, Petru Movilă. La înapoierea în Ardeal, oaspetele maghiar primește un frumos dar din partea lui Vasile Lupu, dar pe care îl descrie astfel: „igen böcsülettel megajándékozván az vajda, veres bársony, szép nuszttal béltett galléros mentével, főtörök lóval, türkese arra való szerszámmal, szép bársonyra gazdagon szkófiummal varrott tegezzel; és el is kísértete esmét hasonló provisióval, mint bémenetelemben.”

Lui Ioan Kemény îi datorăm o descriere prețioasă, făcută cu talent și simț de observație, despre un eveniment de la o curte feudală românească, cea a domnitorului moldovean Vasile Lupu, de la Iași. Principele transilvan poate fi considerat printre primii autori maghiari care a scris despre aspecte legate de români.

Ioan Kemény, principele Ardealului**Vasile Lupu. domnitorul Moldovei****Bibliografie**

Nicolae Iorga, *Istoria Românilor prin călători*, Volumul 1, ed. Eminescu, București, 1981.

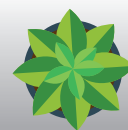
Ioan Kemény, *Memorii – scrierea vieții sale, în românește de Pap Francisc; cuvânt înainte de Camil Mureșanu*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de Știință, 2002.

Persian Kálmán, *Kemény János fejedelemsége, Kolozsvár, Stief Jenő és társa sajtója*, 1907.

Conf. dr. Mihaela Bucin

Catedra de limba și literatură română,
Universitatea din Szeged

LECȚII LA DISTANȚĂ

ISTORIA ROMÂNIEI

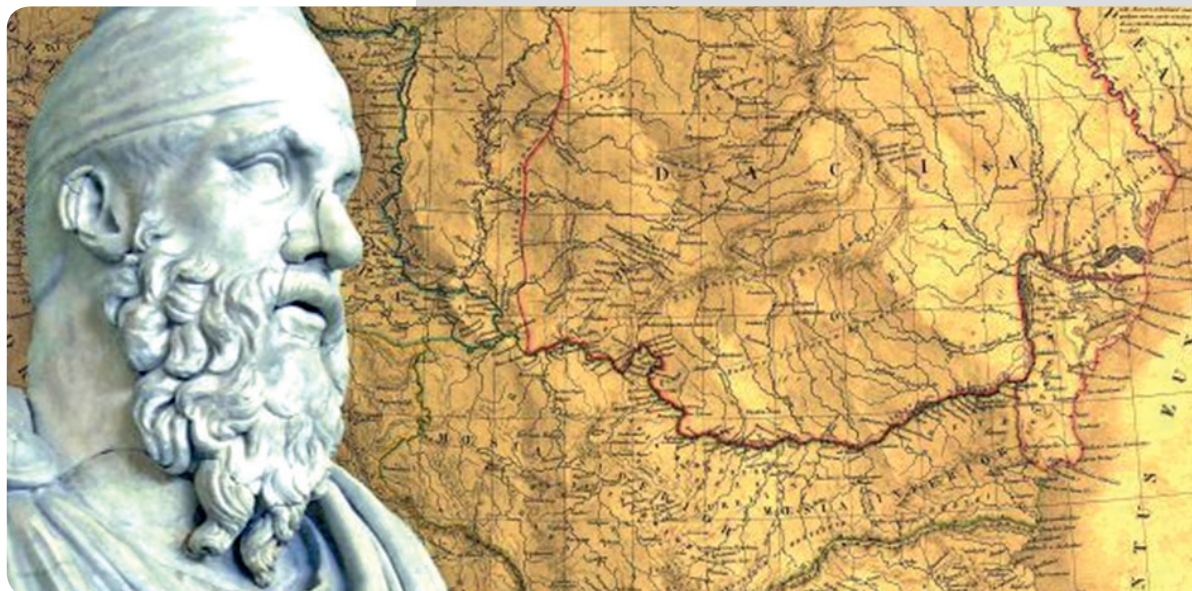
Dacia înainte
și după cucerirea romană

Dacii au locuit în antichitate pe teritoriul României de azi, chiar pe un teritoriu mai mare, cuprins între râurile Nistru la est și Tisa la vest, respectiv Carpații Păduroși la nord și Dunăre în sud. Grecii i-au numit pe daci geți, iar romanii i-au numit daci, fiind vorba de unul și același popor. În literatura de specialitate apare termenul de geto-daci pentru a-i denumi pe toți dacii din spațiul carpato-danubiano-pontic. Daci erau numiți mai ales cei din interiorul arcului carpatic, iar geții au fost cei de la sud și de la est de Carpați.

Prima mențiune despre daci a făcut-o Herodot, care relatează despre campania din 514–512 î.e.n. a împăratului persan Darius împotriva sciților la nord de Marea Neagră, și arată că „înainte de a ajunge la Istru (numele grecesc al Dunării în antichitate), biruie mai întâi pe geți care s-au crezut nemuritori”, iar despre faptul că au pierdut lupta spune: „ei (geții) au fost cei mai viteji și cei mai neînfricați dintre traci”. Așadar geții, adică dacii, făceau parte din marea familie a tracilor, care populau Peninsula Balcanică. Un alt istoric grec, Strabon, care a trăit la puțin ani distanță de primul rege al dacilor, Burebista (82 î.e.n. – 44 e.n.), ne-a furnizat informații despre regatul acestuia. El a unit triburile dacice și a creat un regat ce se întindea de la Marea Neagră până la râul Morava. Burebista, ajutat și de preotul Deceneu, a realizat o reformă politico-religioasă și a mutat capitala regatului de la Argedava la Sarmizegetusa. După moartea lui Burebista, regatul dacic s-a dezmembrat în mai multe regate mai mici. Începând cu anul 85 e.n., rege al regatului dacic intracarpatic a devenit Decebal. Romanii au pornit războaie de cucerire împotriva dacilor. Într-o primă fază, Decebal a reușit să-i oprească pe romani, dar după urcarea pe tronul Romei a împăratului Traian, romanii cuceresc Dacia. Cucerirea s-a realizat în două etape: războiul din anii 101–102, când Decebal a fost parțial înfrânt și a trebuit să încheie o pace foarte dezavantajoasă, dar regatul și-a continuat existența. Al doilea război daco-roman din anii 105–106 s-a terminat cu desființarea regatului lui Decebal și transformarea teritoriului său în provincie romană.

Romanii au adus numeroase legiuni în Dacia și au construit colonii care apoi, în unele cazuri, au devenit municipii. Vechea capitală dacică Sarmizegetusa, situată pe un deal, a fost abandonată. Romanii au construit o nouă capitală în apropierea celei vechi, dar în vale, numită Sarmizegetusa Ulpia Traiana. Alte orașe în Dacia romană au fost: Apulum (lângă Alba Iulia), Napoca (Cluj), Porolissum (lângă Zalău), Potaissa (lângă Turda). La Alburnus Maior (lângă Roșia Montană) au existat mine aurifere. Colonizarea Daciei cu cetățeni romani a dus la impunerea limbii latine în această provincie. Pentru a apăra provincia de triburile barbare în nordul acesteia s-a ridicat un limes.

După mai multe decenii de prosperitate, din cauza amenințărilor tot mai mari ale atacurilor popoarelor migratoare, împăratul Aurelian a decis în 271 abandonarea provinciei. În scurt timp, armata și administrația au fost retrase la sud de Dunăre, unde s-a creat o altă provincie cu numele de Dacia, divizată în Dacia Ripensis și Dacia Mediterranea. O parte a populației romanizate a continuat încă o perioadă să trăiască în teritoriul provinciei abandonate de statul roman, o altă parte însă s-a mutat în noua provincie de la sud de

Burebista, primul rege al dacilor

Chipul lui Decebal, ultimul rege al Daciei

Dunăre. Pe lângă elementele romanizate ale populației, la nord de Dunăre au pătruns popoare precum goții, gepizii, hunii.

Denumirile romane ale așezărilor din timpul existenței provinciei Dacia nu s-au mai păstrat. Au urmat secole ale migrației diferitelor populații germanice, slave și turcice. În ce măsură s-a putut menține secole de-a rândul în aceste condiții o populație romanică în acest teritoriu, rămâne încă un subiect controversat al istoriei.

Lect. dr. Petru Weber

Catedra de limbă și literatură română,
Universitatea din Szeged

Mă simt bine în această comunitate și vreau să ajut...

Începând cu 1 martie, Clubul Pensionarilor Români din Julia are un nou președinte, în persoana lui Ioan Csóka-Szűcs. Cu toate că noul președinte încă nu este de vârsta pensionarilor, datorită

unui accident este pensionar de boală, astfel având mai mult timp liber s-a angajat să ajute Clubul Pensionarilor Români din Julia cum știe el mai bine.

– Cum s-a întâmplat această schimbare?

– A avut loc o ședință a clubului, care este o organizație civilă din Julia, activă de 19 ani. Era neapărată nevoie de cineva care să se ocupe de partea administrativă a organizației, deoarece președintele anterior al clubului, domnul Gheorghe Marc, demult căuta un înlocuitor care să preia cu plăcere sarcinile administrative ale organizației. Fiind și eu solicitat, am acceptat, iar domnul Marc a rămas să mă ajute pe postul de președinte onorific al clubului. La ședință am propus ca membrii din conducere să rămână în continuare, dacă și ei acceptă acest lucru, iar doi dintre aceștia au renunțat din cauza vârstei.

– Cine sunt membrii conducerii clubului acum?

– Cum am menționat, Gheorghe Marc a acceptat să rămână președinte onorific iar membrii conducerii sunt: Ioan Budai, Iosif Görbedi, Ioan Botaș, Ana Secan Navratil și Elena Condoroș.

– Cum ați ajuns în legătură cu Clubul Pensionarilor, deoarece nu sunteți încă de vârsta pensionării?

– Sunt pensionar de boală și având acum mai mult timp liber, la invitația unor cunoștințe din cadrul clubului am intrat și eu în rândurile acestui grup, care m-a primit cu multă căldură și sunt membru de

– Clubul se întâlnește lunar odată în ultima vineri din lună. Ați stabilit cu membrii clubului despre proiectele de viitor?

– O să ținem cont în continuare de obiceiul program anterior al organizației, zilele onomastice ale membrilor clubului, etc. Despre excursii de sezon nu am luat decizii, deoarece nu avem încă un buget, nu știm de ce fonduri putem face rost, deoarece când am luat în primire această organizație am cam întârziat la proiecte. Avem planuri pentru viitor, o să vedem când ne putem întâlni, ce se mai poate face anul acesta. Deocamdată așteptăm să treacă această pandemie de coronavirus și să ne putem întâlni din nou. Până atunci, stăm acasă!

E.Ș.

Plante de leac din luna aprilie – Păpădia

Există oare o întrecere între plantele medicinale? Poți spune despre una că este mai bună decât cealaltă? Unele au proprietăți asemănătoare. Folosită cu succes pentru curățarea sângelui, pentru reglarea nivelului glicemiei, pentru pierderea kilogramelor în plus, utilizată în medicina convențională datorită proprietăților sale diuretice, păpădia are multiple întrebuințări în fitoterapia modernă și tradițională.

Ca salată, la început de primăvară, atunci când v-ați săturat de rucola (cu frunze asemănătoare, dar din familii diferite) vă va ajuta la dezintoxicarea organismului, la fel ca și urzica. Stimulează activitatea biliară și hepatică, ajută la tratarea reumatismului, acneei, eczemelor. Tulpina consumată crudă, de câte-va ori pe zi, poate duce chiar și la vindecarea diabetului. Ca plantă uscată este folosită sub formă de pulbere, decoct, tinctură.

Păpădie i se mai spune buhă, cicoare, papalungă, curu-găinii, floarea-sorului, gălbinele grase. Denumirea științifică, *Taraxacum officinale*, ar avea originea în Grecia antică, *táraxos* însemnând o afecțiune a ochilor iar *akeomai* – pentru a vindeca. Referiri la această plantă medicinală găsim în scrierile persane medievale, unde în jurul anului 900, savantul persan Al-Razi a scris „*tarashaquq este ca cicoarea*”.

Din rădăcinile păpădiei se poate prepara o băutură care înlocu-

Albrecht Dürer, 1503

iește cu succes cafeaua sau cicoarea. Chiar și dulceața poate fi de păpădie. În calendarul republican francez (1793–1805), unde numele sfinților au fost înlocuite de câte un nume de plantă sau animal era și o zi a păpădiei. Numele francezesc *pissenlit* (*pisser-an-lit* – face pipi în pat) sugerează proprietățile diuretice și este atestat de prin secolul al XV-lea. În multe limbi a fost preluată traducerea de *dinte-de leu* cu referire la forma petalelor.

De unde vine cuvântul *păpădie*? În neogreacă, *papadia* înseamnă soție de preot ortodox, iar în limba turcă *papatya* ar fi traducerea pentru margaretă sau mușetel, flori cu petale asemănătoare. Prima sa apariție în limba română ar fi în secolul al XVII-lea, în unele tipărituri ca Noul Testament de la Bălgrad sau Biblia de la București, alături de numele altor plante medicinale.

Există și superstiții legate de păpădie. Dacă rămâne deschisă toată noaptea, a doua zi va ploua. Adăugând buchetului de nuntă două, trei păpădii, mirii vor avea prosperitate sau mireasa, care își pune în sân puf de păpădie, va avea o gospodărie îndestulată. Numele maghiar de *gyermeklánc* provine poate și de la faptul că pentru copii este o joacă obișnuită să confecționeze lăntșoare din tulpina plantei. Dar purtarea unui astfel de lăntș ar aduce noroc numai celui care l-a făcut.

Daniela Guleș, Catedra de română, Seghedin

Jocurile Olimpice 2020 din Tokyo vor fi amânate cu un an

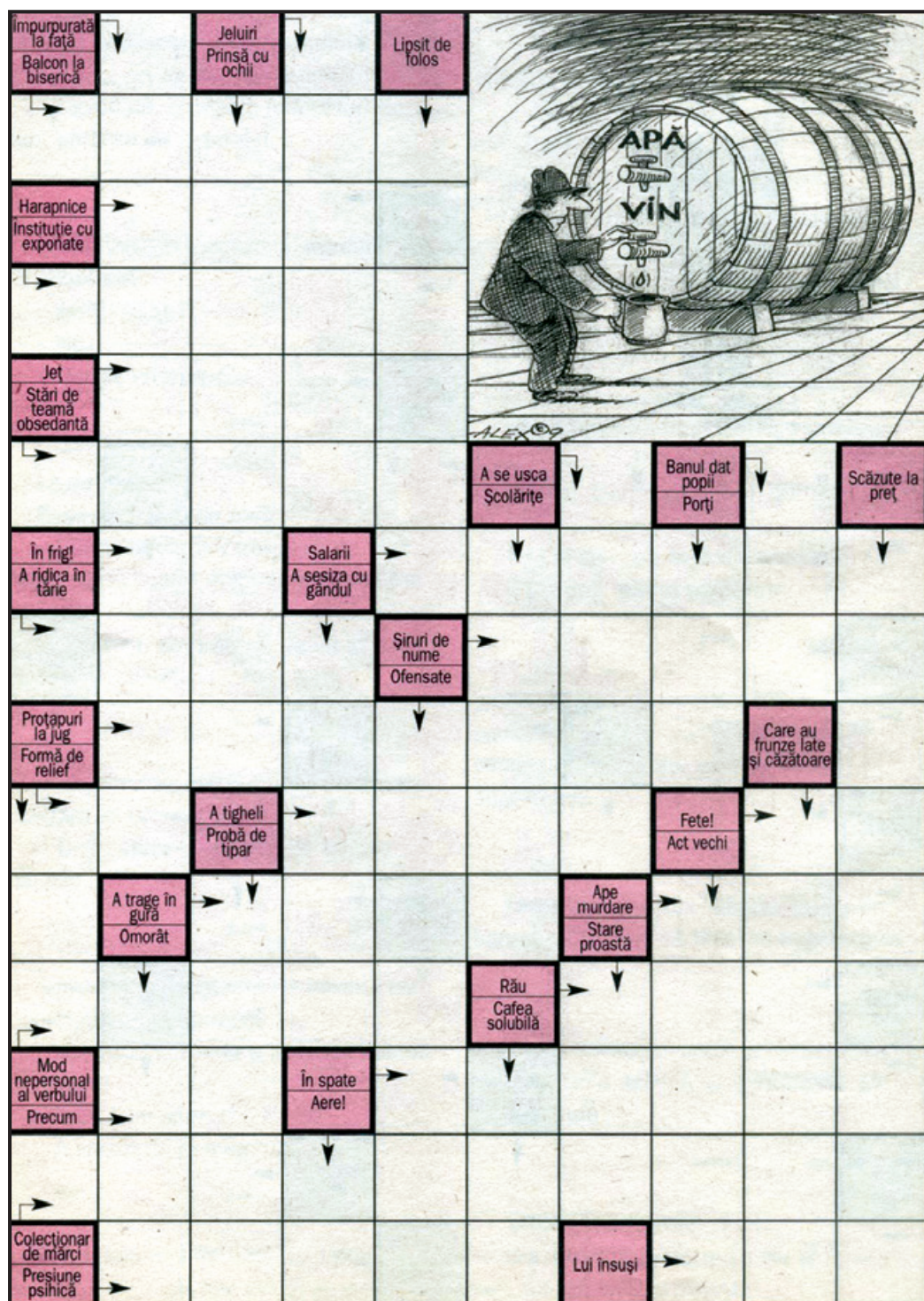
Comitetul Internațional Olimpic (CIO) a anunțat, pe 24 martie, într-un comunicat publicat pe site-ul oficial, amânarea cu un an a Jocurilor Olimpice de la Tokyo 2020, din cauza pandemiei de coronavirus. Decizia a fost luată la finalul unor discuții între președintele CIO, Thomas Bach, și premierul Japoniei, Shinzo Abe, după ce Canada și Norvegia au anunțat că nu își vor trimite delegațiile sportive la Tokyo pentru Jocurile Olimpice care urmau să se desfășoare între 24 iulie și 9 august.

În comunicatul CIO se arată: „În circumstanțele actuale și bazându-ne pe informațiile oferite de Organizația Mondială a Sănătății, președintele CIO și prim-ministrul Japoniei au concluzionat că ediția a 32-a a Jocurilor Olimpice, de la Tokyo, trebuie reprogramată dincolo de 2020, dar nu mai târziu de vara anului 2021, pentru a avea grijă de sănătatea sportivilor, a tuturor celor implicați în Jocurile Olimpice și a comunității internaționale. Astfel, s-a stabilit ca flacăra olimpică să rămână în Japonia, dar și ca Jocurile să își păstreze denumirea de Jocurile Olimpice și Paralimpice Tokyo 2020”.

Integramă

EXCES

Glume

Acum, că ați văzut cum reacționează oamenii la coronavirus, ați înțeles de ce guvernele lumii ne ascund existența extratereștrilor?!

Așteptăm primarii să ne bage măști și dezinfectanți în cutiile poștale cum ne băgau materialele electorale!

Soțul citește ziarul.

– Nevastă, se pare ca mama ta a ajuns la Istanbul.

– Cum, scrie asta în ziar?

– Da. Uite aici: „In Istanbul a intrat ciuma...”

Avocatul către client:

– Am o veste proastă și una bună!

– Zi-o întâi pe cea proastă!

– Testul ADN a dovedit că era sângele tău la locul crimei.

– Și vestea cea bună?

– Colesterolul e sub 230.

În fiecare noapte, dracii făceau câte un chef strașnic și se distrau mutând gardul despărțitor mai înspre rai. Azi așa, mâine mai rău, se mânie Dumnezeu și-i zice lui Scaraoțchi:

– Mută gardul unde a fost ca să nu ajungem la judecată!

– Doamne, fă cum ți-e voia, dar nu uita că toți avocații sunt la mine!

Se întâlnesc doi prieteni. Primul îl întreabă:

– Ce mai faci? Cum mai trăiești?

– Ca în povești!

– Adică?

– Soția e Vrăjitoarea cea Rea, soacra – Muma Pădurii, socrul – căpcăun, în schimb vecina e Ileana Cosânzeana și soțul ei e Dănilă Prepeleac!

Dezlegarea integralei din numărul anterior

CARACTERE: C, T, LACOM, LAMA, CIPIC, TISE, R, M, MAT, S, CAPACITATE, SOCOLETLI, MAL, CO, AN, RICOSA, UN, SITAR, VITE, TOPCAR, D, SECA, ORORI, NOTAR, SET, NESAT, MINA.

Dezlegarea acestei integrale o găsiți în numărul următor!

RECOMANDĂRILE
NOASTRE– lectură, teatru,
film, internet

Film

Baltagul

duminică, 5 aprilie 2020
ora 12.10* TVR2

Ecranizarea romanului cu același nume de Mihail Sadoveanu, drama regizată de Mircea Mureșan urmărește tragedia unui cioban dispărut în împrejurări misterioase. Soția sa reface drumul parcurs de acesta cu turmele de oi și află adevărul: bărbatul a fost asasinat chiar de cei pe care îi credea aproape. Cu îndârjirea specifică unei femei de la munte, femeia restabilește adevărul și pornește pe urmele criminalilor.

În rolurile principale joacă actorii Margarita Lozano, Sidonia Manolache și Folco Lulli.

(*ora Ungariei)

O VOCE ROMÂNEASCĂ

– viața și tradițiile românilor
din Ungaria

6 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: De dor și drag – emisiune de muzică populară realizată de Zoe Fuicu (Radio Timișoara) 17.55: Încheiere

7 APRILIE (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 16.50: Programe culturale pe zona de vest a României/Agneta Nica 17.00: Știri, date meteo 17.10: Leacuri și credințe / Gabriela Rusu Păsărin 17.30: Femei celebre – Marieta Gavra 17.45: Legende Banatului 17.55: Încheiere

8 APRILIE (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.20: Clubul suporterilor 17.55: Încheiere

9 APRILIE (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.20: Revista presei 17.30: Reportaje, interviuri 17.55: Încheiere

10 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Sport 16.25: File de calendar 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.15: EU aleg România – Istoria românilor în 100 de momente esențiale 17.25: Galeria interpreților de muzică populară / Radio România 17.55: Încheiere

11 APRILIE (Szabó Zsolt)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: File de calendar popular 16.30: De dor și drag – emisiune de folclor realizată de Daniela Băcilă / Radio Timișoara 17.15: Program de muzică ușoară 17.55: Încheiere

12 APRILIE (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: „În lumea credinței” – emisiune religioasă ecumenică 17.00: File de calendar 17.10: Retrospectiva săptămânii (spicuri din interviurile și reportajele difuzate pe parcursul săptămânii) 17.55: Încheiere

O VOCE ROMÂNEASCĂ –
EMISIUNE RADIOFONICĂ
ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Zilnic între orele 16.00–18.00 pe undele medii cu frecvențele de 873 kHz și 1188 kHz. Pe internet la adresa: <http://www.mediaklikk.hu> (în direct la „Élő műsor/Nemzetiségi rádió”) sau în arhivă la adresa <http://www.mediaklikk.hu/musor/roman>

Contact:

MTVA Studioul din Seghedin
6722, Blv. Kossuth Lajos nr. 29.
Tel.: +36-62/549-201; +36-62/333-766
e-mail: roman@radio.hu

Abonați-vă la
e-FOAIA
la prețul
de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar. „E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

CUVÂNTUL SĂPTĂMÂNII

dexonline

Dicționare ale limbii române

SILENȚIU s. n. (Înv.) Li-niște, tăcere. [Var.: (rar) si-lențiu s. n.] – Din lat. si-lentium.

UMOR

ecranul
nostru

miercuri, 8 aprilie, Duna TV, ora 7.10

miercuri, 8 aprilie, Duna World, ora 13.50

Pandemia de coronavirus ne ține pe toți în casele noastre, dar fiecare dintre noi încearcă să facă față așteptărilor zilnice. Vă invităm la Micherechi, unde conducerea satului a pregătit un film, în care îi roagă pe săteni să stea acasă, iar în școala din loc predarea se desfășoară de la distanță. La Liceul Românesc din Julia cea mai mare întrebare este cum vor reuși absolvenții să se pregătească pentru bacalaureat. Vom vedea cum mențin atenția copiilor educatoarele și învățătoarele de la Bătănia și cum se desfășoară cursurile la Catedra de română a Universității din Seghedin. Realizator: Tiberiu Boca

ADRESE UTILE

REPREZENTANȚE

Uniunea Culturală a Românilor
din Ungaria (UCRU)

5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Președinte: Marius Maghiaru

E-mail: uniuneaculturala@gmail.comWebsite: www.romanul.hu

Autoguvernarea pe Țară
a Românilor din Ungaria (AȚRU)

5700 Julia, str. Eminescu nr. 1

Tel./fax: (+36-66) 463-951

Președinte: Gheorghe Cozma

E-mail: atru@globonet.huWeb: www.atruroman.hu

MISIUNI DIPLOMATICE

Ambasada României

1146 Budapesta, str. Thököly nr. 72

Tel.: (+36-1) 384-8394

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 535 69 12

Vă rugăm să folosiți acest număr de telefon pentru a comunica situații deosebite (ex: accidente, decese, răni, dispariții de persoane), care reclamă urgență - la acest număr de telefon nu se fac programări și nu se furnizează informații consulare.

Ambasador: Marius Lazurcă

Website: <http://budapesta.mae.ro/>E-mail: budapesta@mae.ro

Consulatul General al României

6720 Seghedin, str. Kelemen nr. 5

Tel./fax: (+36-62) 424-431,

(+36-62) 424-429

Telefon mobil de permanență:

(+36 30) 6777 980

Consul general: Daniel Banu

Website: <http://szeged.mae.ro>E-mail: szeged@mae.ro

Consulatul General al României

5700 Julia, str. Munkácsy nr. 12

Tel.: (+36-66) 465-130

Fax: (+36-66) 465-142

Telefon mobil de permanență:

(+36-30) 635-7181

Consul general:

Florin Trandafir Vasiloni

Website: <http://gyula.mae.ro/>E-mail: gyula@mae.ro

INSTITUȚII CULTURALE

Institutul Cultural al României
la Budapesta

1146 Budapesta, str. Izsó nr. 5

Tel.: (+36-1) 383-2693

Director: Simona Tănăsescu

E-mail: romankulturalis.intezet@upcmail.huWeb: www.icr.ro/budapesta

Institutul Cultural al României
la Budapesta – filiala Seghedin

6720 Seghedin, piața Dugonics nr. 2.

E-mail: szeged@icr.ro

Institutul de Cercetări
al Românilor din Ungaria

5700 Julia, str. Gh. Doja nr. 8

Tel./fax: (+36-66) 463-079

Director: dr. Maria Berényi

E-mail: romanintezet@gmail.comWeb: www.romanintezet.hu

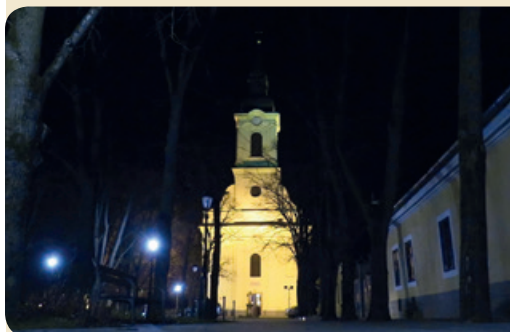
Centrul de Documentare
și Informare al AȚRU

5700 Julia, str. Sáros nr. 17

Director: Mariana Negreu Vetró

E-mail: info@dokkozpontgyula.hu

Slujbă de priveghere la Catedrala Sf. Nicolae din Jula pentru încetarea epidemiei de coronavirus

În noaptea de sâmbătă spre duminică, 28 spre 29 martie, la Catedrala Episcopală din Jula a fost săvârșită o slujbă de priveghere de toată noaptea, după modelul celor de la Muntele Athos, pentru alungarea epidemiei de coronavirus, care s-a răspândit în prezent în toată lumea.

Urmând îndemnul și chemării la rugăciune și priveghere de toată noaptea a părinților de la toate mănăstirile, schiturile și chiliile din Sfântul Munte Athos, atât la Catedrala Episcopală din Jula, cât și la alte biserici și mănăstiri din România și Grecia, sau din alte părți, au fost săvârșite astfel de slujbe de priveghere, la care au participat monahi și monahii, în vreme ce simpli credincioși, aflați în izolare, i-au însoțit cu rugăciunea pe aceștia, de la casele lor. Astfel, o rugăciune comună a ortodocșilor din cele două țări și din întreaga lume s-a înălțat în această noapte către Bunul Dumnezeu, Maica Domnului și Sfântul Mare Mucenic Haralambie, pentru a le cere să alunge această nouă boală molipsitoare de coronavirus, de la oamenii și bolnavii de pretutindeni și să aducă din nou pace, liniște și sănătate în sufletele încercate ale tuturor oamenilor.

Slujba de priveghere de la Catedrala din Jula a fost săvârșită de Preasfințitul Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria și Locțiitorul Episcopiei Daciei Felix, împreună cu un sobor de clerici de la Centrul Eparhial din Jula și din alte părți: pr. arhim. Calinic Covaci, paroh la Otlaca-Pustă, pr. protos. Visarion Tuderică, secretarul Eparhial și pr. Marius Vidican, paroh la Bătania. Slujba a cuprins Vecernia cu Litie și Utrenia, dedicate Acoperământului Maicii Domnului, Sfântului Mare Mucenic Haralambie și sfinților zilei: Sfântul Cuvios Ilarion cel Nou, Egumenul Mănăstirii Pelechitului și Sfântul Cuvios Ștefan, Făcătorul de minuni, urmate de Liturghia Sfântului Ioan Gură de Aur și de slujba parastasului, pentru credincioși, ctitori, miluitori și binefăcători ai Catedralei din Jula, ai Episcopiei din Ungaria și ai Episcopiei Daciei Felix, adormiți în Domnul, dar și pentru cei trecuți la cele veșnice în urma

epidemiei cu coronavirus. La slujbă au participat și credincioși din Jula și din împrejurimi, deoarece în Ungaria încă le este îngăduită prezența la sfintele slujbe.

Rugăciunea liturgică comună, a clerului și credincioșilor de la Catedrala din Jula, a monahilor din Sfântul Munte Athos și din alte mănăstiri ortodoxe din lumea întreagă, dar și a credincioșilor, de la casele lor, a adus multă bucurie duhovnicească și mângâiere în sufletele tuturor participanților și ea este cu atât mai binevenită acum, când această nouă boală molipsitoare (epidemia de coronavirus) este în plină desfășurare în diferite țări din Europa, dar și de dincolo de ocean și de pe alte continente și a făcut numeroase victime în rândul oamenilor, dar și a cadrelor medicale care trebuia să aibă grijă de cei bolnavi, și care s-au îmbolnăvit, la rândul lor, cu acest virus nou, ce produce multă teamă și îngrijorare în sufletele oamenilor.

Astfel, slujba de priveghere îi reunește pe toți în zona binefăcătoare și simbolică a rugăciunii care nu cunoaște granițe, atât pe cei prezenți la slujbă, pe cei sănătoși, pe cei bolnavi și pe cei care au grijă de ei, dar și pe cei care s-au mutat deja la cele veșnice în urma acestei epidemii, pentru că are putere unificatoare și revarsă binefaceri și tămăduiri peste oamenii de pe fața întregului pământ.

Deși în România, în Grecia, Italia și în alte părți, credincioșii nu pot participa temporar la sfintele slujbe, datorită recomandărilor stricte la izolare, pentru a se evita răspândirea noului virus, totuși rugăciunea personală, făcută acasă, de către fiecare în parte, este foarte importantă și binevenită în acest context și îi unește pe oameni în mod spiritual, iar rugăciunea comună a fost recomandată, de asemenea, către toți credincioșii ortodocși din România, la miezul zilei, când în biserici și mănăstiri se trag clopotele pentru câteva minute, pentru a-i chema și în felul acesta pe oameni la rugăciune și comuniune.

Biroul de Presă al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria

**FOAIA
românească**

3 aprilie
2020

www.foaia.hu

Săptămânal al românilor din Ungaria. Editat de Editura de presă și cărți „NOI”. Director, redactor-șef: Eva Șimon. Redactor, reporter: Anca Liana Becan. Tehnoredactor: Ioan Nyisztor. Editura și redacția: 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8., CP 95. Telefon: (66) 463-152, 361-789, E-mail: foaia@foaia.hu, Editor responsabil: Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, 5700 Jula, str. Gh. Doja nr. 8. Internet: www.romanul.hu, uniunea@romanul.hu. Tiparul: Schneider Nyomda Kft, 5700 Jula, str. Károly R. nr. 7. Index: 25291. ISSN 1418-8341. Abonamente în județele Bács-Kiskun, Bichiș și Ciongrad se efectuează la oficiile poștale, iar în celelalte județe la adresa redacției atât personal, cât și prin cec poștal. Abonamentele pe anul 2020: 3 luni 1560 forinți; 6 luni 3120 forinți; 1 an 6240 forinți. Publicația apare cu sprijin de la Cancelaria Primului Ministru (Budapesta, Ungaria), acordat prin Autoguvernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, și de la Ministerul pentru Românii de Pretutindeni (București, România).